

برآورد مقدماتی پایایی و روایی مقیاس تله اجتماعی

1. سروه محمدزاده*، 2. مسیب یارمحمدی واصل

1. دکتری روانشناسی دانشگاه بوعلی سینا همدان، 2. دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه بوعلی سینا همدان

(تاریخ وصول: 96/08/24 - تاریخ پذیرش: 96/12/22)

The Estimation of Primary Reliability and Validity of the Social Trap Scale

1. Serwa Mohammadzadeh*, 2. Mosaeb Yarmohammadi Vasel

1. Ph.D of Psychology in Bu Ali Sina University, Hamedan 2. Associate Professor of Psychology in Bu Ali Sina University, Hamedan

(Received: Nov. 15, 2017 - Accepted: Mar. 13, 2018)

Abstract

Introduction: The purpose of this study was to introduce and estimate the primary reliability and validity of the Social Trap Scale **Method:** the population of research consisted of all undergraduate students in Kurdistan universities who were 40000 students. The sampling method was random multistage cluster sampling. From among 400 students participating in research project, 320 students filled the researcher-made scale of social trap for normalizing, and social perspective taking scale and social procrastination for assessing convergent and divergent validity filled by sample research. Data were analyzed by Cronbach alpha, Pearson correlation coefficient and factor analysis. **Results:** Data analysis showed positive correlation between social trap and social procrastination ($p < 0.01$) and negative correlation between social trap and social perspective taking ($p < 0.01$). This result indicates and confirms the divergent and convergent validity. Also, reliability of the social trap scale measured by Cronbach alpha was 0/84. Factorial Analysis of social trap scale extracted 4 factors including: convenience, financial, bypass, carelessness traps. **Conclusion:** Preliminary estimates showed that the Social Trap Scale is a reliable and valid tool in order to evaluate social traps.

Key words: social trap, social procrastination, social perspective taking.

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر معرفی مفهوم تله اجتماعی و برآورد مقدماتی پایایی و روایی مقیاس محقق ساخته تله اجتماعی بود. روش: جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در سال 95-96 دانشگاه های استان کردستان تشکیل دادند که جمعاً 40000 نفر بودند. روش: جمع آوری نمونه، نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای بود. از مجموع 400 نفر شرکت کننده در پژوهش، تعداد 320 نفر مقیاس های مقیاس محقق ساخته تله اجتماعی برای هنجاریابی و مقیاس های سهل انگاری اجتماعی و دیدگاه گیری اجتماعی برای تعیین روایی همگرا و واگرا را تکمیل نمودند. داده ها به وسیله همبستگی پیرسون، آلفای کرونباخ و تحلیل عاملی تجزیه و تحلیل شد. یافته ها: نتایج نشان داد میان نمره های تله اجتماعی و سهل انگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد ($P < 0/01$) و تله اجتماعی با دیدگاه گیری اجتماعی همبستگی منفی معنادار دارد ($P < 0/01$) که به ترتیب حاکی از روایی همگرا و واگرای مقیاس است. پایایی مقیاس تله اجتماعی با استفاده از آلفای کرونباخ 0/84 به دست آمد. تحلیل عامل اکتشافی برای مقیاس تله اجتماعی 4 عامل (تله) راحتی، مالی، دور زدن و بی احتیاطی را استخراج کرد. نتیجه گیری: برآورد مقدماتی نشان داد که مقیاس تله اجتماعی، ابزاری پایا و معتبر برای ارزیابی میزان درگیر شدن فرد در تله اجتماعی است.

کلیدواژه ها: تله اجتماعی، سهل انگاری اجتماعی، دیدگاه گیری اجتماعی.

آقابابایی، 1391)، خرید کالای قاچاق و انبوه دیگری از رفتارهای غیر همگرایانه نمونه هایی از این رفتارهای ضد گروه گرایی هستند؛ موقعیت هایی که اگرچه در کوتاه مدت به نفع فرد یا گروه کوچکتر هستند اما در بلند مدت به گروه بزرگتر و اجتماع آسیب های غیر قابل جبران وارد می کنند (نسرین و همکاران، 2006 برچنر، 2010). در کشورهای در حال توسعه درآمد کم، فقدان آموزش مناسب و نبود فرصت های کافی برای مشارکت و اتکای صرف به منبع درآمدی واحد، انسان ها را وادار می کند تا فشاری بیش از توان بر منابع طبیعی وارد کنند. محیط را نمی توان به حال خود رها کرد و انسان ها نه تنها در برابر یکدیگر بلکه در برابر محیط مشترکشان نیز مسئولند (پاپلی یزدی و رجبی سناجردی، 2008). دلایل رفتارهای گروه گرایانه می توانند اخلاقی، شناختی و سطح رشد بالاتر ادراکی، دلایل عاطفی و دلایل دینی باشند (یگانه و هاشمی، 1384). پرسشی که در این شرایط ایجاد می شود این است که چرا افراد طوری رفتار می کنند که منجر به بحران منابع می شود؟ محققان یکی از علل و همچنین نتایج این رفتارهای غیر گروه گرایانه را تله اجتماعی¹ می دانند. موقعیتی که افراد، گروه ها یا سازمان ها به دلیل عدم اعتماد و فقدان

یکی از پیامدهای این واقعیت که انسان حیوانی اجتماعی است، این است که همواره بین ارزش های مربوط به فردیت و ارزش های گروهی درحالتی پر از تنش به سر می برد (آرونسون، 1975). در جوامع جمع گرایی نظیر ایران، وجود جهت گیری های جمع گرایانه برای ادامه زندگی اجتماعی ضروری است، جمع گرایی احتمال تبعیت فرد از ارزش های گروهی، وظیف شناسی و مسئولیت پذیری در قبال سایر افراد اجتماع را افزایش می دهد (اعظم آزاده و توکلی، 1386) اما برطبق پژوهش های اخیر میزان رفتار های جمع گرایانه در ایران کاهش یافته است (جوادی یگانه و هاشمی، 1384). کم بودن تمایلات گروه گرایانه بخصوص در جوامع گروه گرا می تواند پیامدهای ناخوشایندی داشته باشد (جوادی یگانه و هاشمی، 1384). در چند دهه گذشته در حوزه های سلامت (یلات، 1973)، محیط زیست (مورتی، 2009)، منابع طبیعی (ضیایی نژاد، گل مهدی، 1392)، اجتماعی و اقتصادی آسیب های جبران ناپذیری بر پیکره اجتماع وارد شده است. چرای بیش از حد دامها (مورتی، 2009)، صید بی رویه آبزیان (انصاری، خدادادی، اسکندری، 1393)، قطع درختان (توانکار، عین اللهی، 1393)، تغییر کاربری زمین ها (صدر موسوی، کریم زاده، صبوری و زادولی، 1396)، خرید و احتکار به هنگام گرانی (فاسمی حامد، سلیمی،

1. Social trap

موقعیت هایی اشاره دارد که در آن گروهی از مردم برای به دست آوردن منافع کوتاه مدت فردی فعالیت می کنند که این فعالیت ها در بلند مدت به زیان گروه به عنوان یک کل است (پلات⁵، 1973). اصطلاح تله اجتماعی نخستین بار توسط پلات روانشناسی امریکایی در سال (1973) بر اساس مفهوم تراژی اشتراک گرت هاردین⁶ (1968) معرفی شد و در همایش میان رشته ای دانشگاه میشیگان ارائه شد (کراس و گویر⁷، 1980). مطابق نظر پلات مردم بیشتر جذب رفتارهای مصرفی می شوند که منجر به رضایت کوتاه مدت شان می شود و همین رفتارهای به شدت مصرفی منجر به بحران منابع می شود. بعلاوه بسیاری از مردم از رابطه بین رفتار کنونی (مثلا نحوه مصرف) و بحران های آتی آگاه نیستند؛ بحران را خیلی دور از زمان و مکان خود یا خیلی کوچکتر از واقعیت تصور می کنند. این بحران ها در اشکال متنوعی خود را نشان می دهند. به صورت فردی رفتارهای ادامه دار افراد منجر به اسیرشدنشان در تله های فردی (مانند سیگار کشیدن که در نهایت منجر به بیماری های ریوی می شود، یا پرخوری که در بلند مدت منجر به چاقی می شود) می شود. رفتار مشابه بی پروا و بدون توجه به نتیجه در موقعیت های اجتماعی منجر به ایجاد تله اجتماعی می

سرمایه اجتماعی، قدرت یا تمایل به همکاری و رفتار گروه گرایانه ندارند (روتشتاین²).

اولین بار گرت هاردین³ (1968) در مقاله ای تحت عنوان تراژدی اشتراک⁴ به تعریف مفهوم تله اجتماعی پرداخت. عنوان مقاله به موقعیت ها و شرایطی نظیر چراگاه ها و مراتع عمومی که هرکس می تواند بدون محدودیت، چارپایان خود را در آن بچراند، اشاره دارد. یک موقعیت خوب رایگان برای صاحبان چارپایان که با غذا رایگان گاوهای بیشتری سیر و چاق کنند و به پول بیشتر نزدیکتر شوند. اما هر چه تعداد گاو ها افزایش می یابد چراگاه ها و مراتع کاهش می یابند تا جایی که دیگر اثری از آن باقی نماند و کامل نابود شود و صاحبان گاوها به دلیل نبودن مرتع و چراگاه برای سیر کردن گاوهایشان بیش از آنکه منتفع شوند زیان ببینند.

تله عبارتست از شرایطی که فرد فقط برای منفعت شخصی خود کاری انجام دهد یا از انجام فعالیتی اجتناب کند که در مجموع برای گروه به عنوان یک کل آسیب رسان است. هاردین معتقد است این قالب در بسیاری مسایل اجتماعی و بین فردی قابل مشاهده است. نمونه آن تمایل خانواده ها به داشتن فرزندان بیشتر و استفاده این فرزندان بیشتر از منابع تجدید ناپذیر و مصرف رقابتی منابع طبیعی است. اصطلاح تله اجتماعی به

5. Platt

6. Garrett Hardin

7. Cross & Guyer

2. Rothstein

3. Garrett Hardin

4. common tragedy

می کند، در صورتی که با انتخاب همکاری، همه افراد منفعت بیشتری می‌برند (داوز، 1980: 169). نخستین آزمایش تجربی با مفهوم تله اجتماعی در سال 1974 توسط برچنر طراحی شد. موقعیتی که در آن شرکت کنندگان بانجام یک بازی (فشار دادن یک دکمه) امتیاز کسب می کردند. قانون بازی این بود اگر یک یا تعدادی از بازیکنان با سرعت بالا فقط برای خود امتیاز جمع کند و فرصت بازی برای بقیه نگذارد بازی شکست خواهد خورد. اما اگر همه بازیکنان با سرعت متوسط بازی را ادامه دهند و اجازه کسب امتیاز به دیگر بازیکنان را نیز بدهند همه بازیکنان می توانند وارد مرحله بعدی شوند. در این آزمایش تقویت کوتاه مدت؛ جمع آوری امتیاز بیشتر در کوتاه مدت برای فرد یا افراد محدودی می باشد که در بلند مدت شکست و پایان بازی برای همه را به دنبال دارد (برچنر، 1974، 1987؛ برچنر، 2010). در حقیقت در تله اجتماعی تقویت مثبت کوتاه مدت به نتایج بلند مدت منفی منتهی می شود.

مفهوم اولیه پلات و دیگران از تله اجتماعی به خارج از آزمایشگاه و به حوزه هایی نظیر جامعه شناسی، اقتصاد و حتی رقابت های هسته ای تسلیحاتی گسترش یافت (کاستانزا⁸، 1984). پس از پلات (1973) در بین روانشناسان رفتارگرایان بیشتر سعی در تبیین تله اجتماعی

شود. در تله های فردی احتمال اصلاح رفتار به دلیل مشاهده سریعتر نتیجه رفتارها بیشتر است تا تله های اجتماعی. پژوهش های روانشناختی محدودی درباره تله اجتماعی وجود دارد.

همانطور که گفته شد گاهی اجتناب از وظایف محوله، منجر به ایجاد موقعیت تله می شود. موقعیتی را در نظر بگیرید که به دلیل پایین افتادن بار از وسیله ای باری، مانعی در یک بزرگراه برای عبور وسایل نقلیه ایجاد شده است. اگر همه رانندگان منتظر بمانند تا مانع به گونه ای کنار برود یا فرد دیگری آن را از سر راه بردارد، نتیجه بلند مدت این رفتار اجتنابی، دیرتر رسیدن تمام رانندگان نسبت به زمانی است که مانع توسط یکی از آن ها برداشته شود. تله فردی مشابه تله اجتماعی است. با این تفاوت که در بلند مدت تنها یک فرد از نتایج آن زیان خواهد دید مثال بارز آن پرخوری است اگرچه در کوتاه مدت پرخوری لذت بخش است اما در بلند مدت مشکلاتی نظیر اضافه وزن و خطر ابتلا به بیماری های ناشی از آن را به دنبال دارد.

تله اجتماعی با یک خصیصه ساده تعریف می شود: هر فرد با انتخاب گزینه عدم همکاری اجتماعی (مانند داشتن فرزند اضافی، استفاده از همه قابلیت های مصرف انرژی، آلوده کردن فضای مشترک مورد استفاده همسایگان)، منفعت بیشتری نسبت به انتخاب گزینه همکاری اجتماعی کسب

8 . Costanza

یافته ها نتایج آزمایش اولیه را تایید کردند و آنان نشان دادند یکی از راه های برونرفت از تله اجتماعی برقراری ارتباط شرکت کنندگان درآزمایش بود.

مفهوم تله اجتماعی با بعد جهت گیری کوتاه مدت/ بلند مدت در نظریه ابعاد فرهنگی هافستد (2001) قابلیت تبیین دارد. بعدی که بر صرفه جویی، پشتکار و داشتن دیدگاهی عمل گرا و مبتنی بر آینده به جای دیدگاه مقطعی و کوتاه مدت تاکید دارد (مویج و هافستد، 2002).

یکی از الگو های رفتاری که به نظر می رسد باتله اجتماعی مرتبط باشد، سهل انگاری اجتماعی است. رشد روز افزون جوامع به گونه ای است که بیش از هر زمان دیگری همکاری و مسئولیت پذیری همه اعضاء جامعه مورد نیاز است. در جوامعی که مسیر رشد به سرعت طی شده است، تمام اعضاء جامعه باید وظیفه خود را به خوبی انجام دهند تا رشد اجتماعی تحقق یابد. در برخی جوامع، افراد نه برای رشد شخصی و نه برای رشد جامعه برنامه های ندارند. این مسأله دلایل زیادی دارد که یکی از آنها سهل انگاری اجتماعی است. سهل انگاری به عنوان الگویی تعریف می شود که رفتار ناکارآمد در موقعیت های زندگی منبع آشفتگی شخصی می شود (فاران، 2004). سهل انگاری به معنای داشتن مشکل در زمینه شروع و یا تمام کردن کارهاست یا به زبان ساده تر، کار امروز را به فردا انداختن است. فرد سهل انگار دائماً شروع کارها را به آینده محول می کند

داشته اند. اسکینر معتقد است که رفتار بیشتر به وسیله پیامدهای سریع و بلافاصله اش شکل می گیرد تا پیامدهایی که باتاخیر و واسطه به رفتار مرتبط می شوند. پیامدهای بلافاصله و سریع رفتار منجر به تفکیک رفتارهای اخیر می شوند درحالی که در تقویت با فاصله مشخص نیست کدامیک از ده ها و صدها فعالیت رفتاری قبلی منجر به دریافت تقویت فعلی شده اند. حتی در عرصه سیاست نیز الکساندر همیلتون معتقد است که یکی از مشکلات اساسی در ساختار دولت ها این است که رفتار رجال سیاسی بیشتر به وسيله ملاحظات آنی شکل می گیرد تا منافع عمومی بلند مدت (پلات، 1973).

مطابق نظر رفتارگرایان در تله (فردی و اجتماعی) نتیجه کوتاه مدت مثبت اما بلند مدت منفی و ناخوشایند است (پلات، 1973).

تله: محرک رفتار پیامد کوتاه مدت مثبت پیامد

بلندمدت منفی $trap: S^B \quad R_{S+} \quad R_{L-}$

تازه ترین پژوهش در حوزه تله اجتماعی را لازم و گراچانین⁹ (2010) انجام داده اند. در فضای مجازی موقعیت تله اجتماعی را بازسازی نمودند و آن را زندگی دوم¹⁰ نام نهادند. آنها آزمایشگاه تجربی مجازی طراحی نمودند که آزمودنی ها از طریق آواتار¹¹ پاسخ می دادند.

9 . Lazem ,sh, Gračanin D

10 . Second life

11 . Avatar

دنیا را از چشمان او و از پشت عینک او ببیند، با آنچه او احساس می کند همدلی کند و تلاش کند به دنیا آنگونه ببیند و پاسخ دهد که او این کار را می کند. دیدگاه گیری به عنوان گام مهمی در رشد شناختی انسان مد نظر است (فلاول، 2004). دیدگاه گیری اجتماعی به لحاظ نظری با رشد معرفت شناختی مرتبط است و به عنوان یک مهارت شناختی سطح بالا در ردیف قضاوت پیچیده تفکر انتقادی حل مسئله، به ویژه در موقعیت های کاملا تازه قرار می گیرد (گلباخ، 2004) همزمان با رشد ساختارهای شناختی، تغییر جهتی از خود مرکزی به سوی در نظر گرفتن جنبه های گوناگون اشیا یا موقعیت های اجتماعی به طور همزمان اتفاق می افتد- تغییر از خود مرکز بینی به میان - واگرایی (هال و دلیا، 1976).

دیدگاه گیری از این، لحاظ که پاسخ هیجانی یا احساس نگرانی نسبت به دیگری را شامل نمی شود از همدلی متفاوت است (دیوین و هیوج، 2012؛ وندر گراف، برانج، وید، هاوک، ون لای و میوز، 2014).

علیرغم اهمیت فراوان موضوع تله اجتماعی، تاکنون مقیاس مشخصی برای سنجش تله های اجتماعی وجود نداشته و تنها پژوهشی که انجام شده به 5 موقعیت فرضی یا معماهای اجتماعی شناختی (نجاتی، 1393) بسنده کرده که محتوای سناریوها محدود بوده و احتمال وقوع برای همه افراد در جامعه ایرانی را ندارند. لذا یکی از اهداف پژوهش حاضر طراحی و هنجاریابی مقیاسی بومی و متناسب با فرهنگ ایرانی بود. ابزار مناسب به

و آنها را به تعویق می اندزد (زاییران، 1386). سهل انگاری هزینه های زیادی به دنبال دارد، مثلا عدم پرداخت به موقع قبوض، مالیات و باعث جریمه شدن فرد می شود یا سهل انگاری در انجام تکالیف مدرسه یا دانشگاه، سبب گرفتن نمرات پایین در پایان سال تحصیلی می شود و عدم انجام آزمایشهای دوره ای در زنان و مردان باعث بروز سرطانها و یا حملات قلبی می گردد. در تمامی موارد ذکر شده، افراد سهل انگار به صورت هدفمند انجام عملی ضروری را تا آخرین لحظه به تأخیر می اندازند (فراری، دوروزکو و جوزف، 2005). موارد سهل انگاری، نوعی فقر عملکردی به حساب می آید که با عملکرد اجتماعی تداخل می کند (دویت و اسکوونبورگ، 2002). فرد سهل انگار فعالیت لازم را انجام نمی دهد، اما از منافع گروهی بهره مند می شود (آلباز و ون فیلت، 1985 جونز، 1984).

اگر فرد بتواند خود را جای دیگران بگذارد و از دریچه دید آن ها به موقعیت ها نگاه کند و به تاثیراتی که رفتار یا انتخاب او در زندگی دیگران دارد آگاه باشد، حساب شده تر عمل و انتخاب خواهد کرد. این توانایی، دیدگاه گیری اجتماعی نام دارد. دیدگاه گیری اجتماعی با هر دو نام "دیدگاه گیری" و "نقش گیری" منعکس کننده ابعاد شناختی و عاطفی مهارتی است که به فرد اجازه می دهد درحالی که یگانگی خود را حفظ می کند با فرد دیگر همدلی کند و از جایگاه او به مسائل بنگرد (گالینسکی، کو و ونگ، 2005). آدمی باید قادر باشد با کشف های فرد دیگر راه برود و

سنجش دقیق و درست مسئله و آگاه شدن نسبت
ضرورت و اولویت بررسی اقدام به موقع منجر
خواهد شد.

روش

پژوهش توصیفی حاضر باهدف هنجاریابی مقیاس
تله اجتماعی انجام شد. جامعه پژوهش را کلیه
دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه های استان
کردستان در سال 1395-1396 که 40000 نفر
بودند تشکیل دادند روش نمونه گیری خوشه ای
چند مرحله ای تصادفی بود. به این ترتیب که از
همه دانشگاه ها چند دانشکده به صورت تصادفی
و از دانشکده ها چند رشته و از رشته های
انتخابی تعدادی دانشجو به صورت تصادفی در
پژوهش شرکت داده شدند. مطابق جدول
کرچسی و مورگان 400 نسخه از مقیاس های
مورد پژوهش توزیع گردید که در نهایت 320
مقیاس تکمیل و به محقق باز گردانده شد.
ابزارهای مورد پژوهش، مقیاس محقق ساخته تله
اجتماعی برای هنجاریابی و مقیاس دیدگاه گیری
اجتماعی و سهل انگاری اجتماعی برای سنجش
روایی همگرا و واگرا بودند.

ابزار پژوهش: مقیاس تله اجتماعی: با توجه به
طرح تحقیق ابتدا باید مقیاس تله اجتماعی تدوین
و اعتباریابی می شد، تا با سایر مقیاس ها استفاده
شود. به این منظور مرور گسترده ای بر منابع و
تحقیقات پیشین در زمینه تله اجتماعی انجام شد.
تأیید از پژوهش حاضر مقیاسی که مفهوم تله
اجتماعی را بسنجد وجود نداشت. بنابراین با توجه

به تعاریف این مفهوم و مصادیق کاربردی آن
مقیاس درسه مرحله طراحی شد. در مرحله اول
طبقه بندی کلی موقعیت هایی که ممکن است در
آن ها تله اجتماعی اتفاق بیفتد مشخص و تعریف
شدند. موقعیت هایی مانند بهداشت و سلامت،
تغذیه، محیط زیست، موقعیت های مالی، روابط
بین فردی، رعایت قوانین مختلف. در مرحله دوم،
پس از تعیین حدود کلی ابعاد مقیاس، 47 گویه
با مثال هایی واضح و روشن که احتمال وقوع و
فراوانی آن در جامعه ایرانی بالا بود تهیه شدند
.گویه ها پس از بررسی و ویرایش، به منظور
تعیین اعتبار صوری و محتوا در اختیار پنج نفر از
اساتید دانشگاه و صاحب نظران قرار گرفت. پس از
دریافت نظرات و پیشنهادات اصلاحی، گویه هایی
که به هر دلیل (تشابه، تکرار، عدم تناسب) نقص
داشتند مورد اصلاح و بازبینی قرار گرفتند و گویه
های دیگری جایگزین آن ها شدند و سپس به
صورت مقدماتی در بین 50 نفر اجرا شد و از
آنان خواسته شد تا ضمن تکمیل مقیاس، نظر
خود را در خصوص واضح و قابل فهم بودن گویه
ها نیز بیان نمایند. پس از بررسی و تحلیل مقیاس
ها، تغییراتی در فرم اولیه سؤالات داده شد و در
نهایت مقیاس اصلی با 30 گویه تدوین شد.

مقیاس دیدگاه گیری اجتماعی: این مقیاس 15
گویه ای که توسط محمدزاده و همکاران (1395)
تدوین شده است، مهارت دیدگاه گیری اجتماعی
را سنجش می کند. این مقیاس خود گزارشی به
صورت 5 درجه ای در طیف لیکرت نمره گذاری
می شود. نمره فرد از صفر تا 60 متغیر می باشد.

در پژوهش صفاری نیا (1389)، پایایی مقیاس با استفاده از روش بازآزمایی برابر با 0/8 و همسان درونی با استفاده از آلفای کرونباخ 0/85 به دست آمد که میزان رضایت بخشی است. به علاوه، ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس "بی تفاوتی" برابر 0/71 و برای خرده مقیاس "توجه به خود" 0/82 به دست آمد که میزان قابل قبولی است.

نمره بالاتر مهارت بیشتر فرد را نشان می دهد. تحلیل عامل اکتشافی برای مقیاس دیدگاه گیری اجتماعی 2 عامل پیش بینی شناختی دیگران (9 گویه) و خود را جای فرد دیگر گذاشتن (6 گویه) استخراج نمود.

مقیاس سهل انگاری اجتماعی: این مقیاس توسط صفاری نیا (1389) و بر اساس نظریه های مرتبط با سهل انگاری طراحی شده است. این مقیاس خود گزارش دهی، مشتمل بر 23 گویه می باشد که 11 گویه آن نشان دهنده بی تفاوتی و 12 گویه دیگر نشان دهنده توجه به خود است. نمره گذاری گویه ها براساس مقیاس لیکرت پنج درجه ای انجام می شود. دو گویه 12 و 2 به صورت معکوس نمره گذاری می شوند.

یافته ها

میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد پژوهش در جدول 1 ارائه شده است.

جدول 1. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
تله اجتماعی	76/42	26/26
سهل انگاری اجتماعی	58/52	17/91
دیدگاه گیری اجتماعی	32/87	10/63

جدول 2. همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر اول	متغیر دوم	فرآوانی	R	sig
تله اجتماعی	دیدگاه گیری اجتماعی	320	-0/907	0/0001
تله اجتماعی	سهل انگاری اجتماعی	320	0/862	0/0001
سهل انگاری	دیدگاه گیری اجتماعی	320	-0/801	0/0001

همبستگی منفی قوی وجود دارد و هرچه میزان تله اجتماعی بالاتر باشد میزان سهل انگاری اجتماعی نیز بیشتر است. از سوی دیگر هرچه نمره مقیاس

همانگونه که نتایج جدول 2 نشان می دهند تله اجتماعی با سهل انگاری اجتماعی همبستگی مثبت بالایی دارند، اما بین تله اجتماعی و دیدگاه گیری و سهل انگاری اجتماعی و دیدگاه گیری

دیدگاه گیری اجتماعی بالاتر باشد نمرات تله اجتماعی و سهل انگاری اجتماعی کمتر می باشند.

جدول 3. نتایج KMO و بارتلت برای مقیاس تله اجتماعی

اندازه کفایت نمونه گیری آزمون کیرز، مایر، آلکین (KMO)	
آزمون بارتلت	0/71
خی دو	11196/94
درجه آزادی	435
سطح معناداری	0/000

آزمون کرویت بارتلت (1950) مربوط به پیش فرض کرویت به این معنی است که ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرها در جامعه یک ماتریس واحد را تشکیل می دهد، به عبارت دیگر این ضرایب در جامعه صفر می باشد؛ رد این پیش فرض مد نظر است. چنانکه در جدول مشاهده می شود است. سطح معنی داری برابر با 0/0000 است لذا همبستگی ها در جامعه وجود دارند بنابراین می توان تحلیل عاملی انجام داد. آزمون KMO برابر با 0/71 حاکی از کفایت حجم نمونه می باشد. این شاخص از صفر تا یک متغیر است و هرچه به یک نزدیک تر باشد بهتر است (مولوی، 1386). پایایی مقیاس تله اجتماعی با استفاده از آلفای کرونباخ 0/84 به دست آمد. است. ضریب اعتبار بالای 0/7 نشان دهنده اعتبار آزمون مورد نظر است. در ضمن هیچکدام از گویه های اولیه مقیاس حذف نشدند.

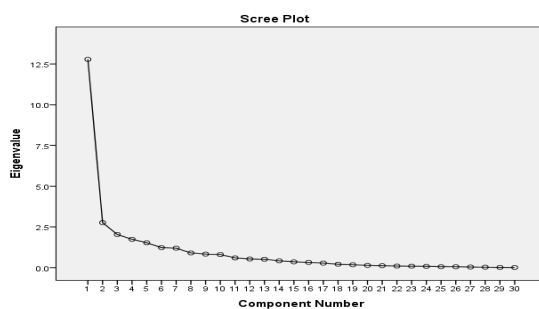
جدول 4. واریانس تبیین شده توسط عناصر مقیاس تله اجتماعی

عامل	مقادیر عناصر استخراجی دارای مقدار ویژه			مقادیر عناصر استخراجی بعد از چرخش		
	مجموع واریانس	واریانس از % کل	درصد تراکمی	مجموع واریانس	واریانس از % کل	درصد تراکمی
1) تله راحتی	12/78	42/62	42/62	7/17	23/88	23/88
2) تله مالی	2/77	9/22	51/83	5/05	16/85	40/73
3) تله دورزدن	2/04	6/8	58/63	4/16	13/86	54/6
4) تله بی احتیاطی	1/74	5/80	64/43	2/95	9/84	64/43

همان طور که در جدول 4 مشاهده می شود، از 30 گویه در قسمت مقادیر عناصر استخراجی دارای مقدار ویژه بزرگ تر از یک، 4 عنصر به عنوان عامل شناسایی شده و این عناصر دارای مقدار ویژه بزرگ تر از یک هستند مجموع 4 عنصر استخراج شده 64/43% از واریانس راتبیین می کنند. مقدار واریانس تبیین شده توسط 4 عنصر استخراجی قبل و بعد از چرخش برابر است. نمودار سنگریزه و مقادیر ویژه روی نمودار زیر قابل مشاهده هستند.

استخراج شده 64/43% از واریانس راتبیین می کنند. مقدار واریانس تبیین شده توسط 4 عنصر استخراجی قبل و بعد از چرخش برابر است. نمودار سنگریزه و مقادیر ویژه روی نمودار زیر قابل مشاهده هستند.

سروه محمدزاده و مسیب یارمحمدی واصل: برآورد مقدماتی پایایی و روایی مقیاس تله اجتماعی

نمودار 1. نمودار سئگریزه عوامل مقیاس تله اجتماعی

جدول 5. بارهای عاملی گویه ها پس از اجرای چرخش مقیاس تله اجتماعی

عناصر							
تله بی احتیاطی		تله دور زدن		تله مالی		تله راحتی	
بار عاملی	گویه	بار عاملی	گویه	بار عاملی	گویه	بار عاملی	گویه
0/699	30	0/784	3	0/830	10	0/841	18
0/625	25	0/777	8	0/795	28	0/811	17
0/568	22	0/653	13	0/675	12	0/793	19
0/491	23	0/606	29	0/572	9	0/688	6
0/416	21	0/546	1	0/540	4	0/663	5
0/398	26			0/492	20	0/642	2
0/187	14					0/620	24
						0/617	15
						0/553	7
						0/549	27
						0/476	16
						0/317	11

بیشترین بار عاملی را دارند و 7 گویه باقی مانده روی عامل تله بی احتیاطی بیشترین بار عاملی را دارند.

همانطور که در جدول فوق قابل مشاهده است، 12 گویه بیشترین بار عاملی را روی عامل تله راحتی دارند. 6 گویه بیشترین بار عاملی را روی عامل تله مالی دارند 5 گویه روی تله دور زدن

نتیجه گیری و بحث

که همه احتمال اسارت در انواع تله های اجتماعی را بالا می برند. مسئولیت پذیری فردی پایه ای روان شناختی برای موفقیت و رفتار دیگرخواهانه و سهیم کردن دیگران در منابع محسوب می شود. می توان از طریق آموزش مسئولیت پذیری در سطوح مختلف آموزشی عامل محافظ بزرگی در برابر مضرات تله های اجتماعی ایجاد کرد.

دیگر یافته پژوهش همبستگی منفی و معنادار بین نمرات تله اجتماعی و دیدگاه گیری اجتماعی بود. مهارت شناختی دیدگاه گیری اجتماعی دارای دومولفه پیش بینی شناختی دیگران و خود را جای فرد دیگر قرار دادن است که اگر فرد این توانایی را نداشته باشد احتمال افتادن او به دام تله های مختلف اجتماعی بیشتر می شود. مسلماً کسی که به این امکان و مهارت مجهز است با قرار دادن خود به صورت شناختی در جای دیگران در موقعیت هایی که سودمندی های کوتاه مدت ممکن است در بلند مدت به ضرر دیگران باشد، با تامل و احتیاط بیشتری عمل خواهد نمود. تله اجتماعی تنشی بین خواسته های پنهانی و منافع عمومی حاکم بر جامعه و تعارض بین خودخواهی و همکاری است. این مفهوم، تمایل به تقسیم طبیعی افراد به خود کامه و دیگرخواه دارد. البته مفهوم تله اجتماعی نشان داده که رفتار های متفاوت یک شخص واحد در موقعیت های مختلف تابع میزان مزایای محاسبه شده در آن شرایط توسط فرد است. میزان مزایای احتمالی هر موقعیت نیز به عوامل بسیار زیاد فردی (نظیر سن،

هدف پژوهش حاضر معرفی مفهوم و مقیاس تله اجتماعی و برآورد مقدماتی روایی و پایایی مقیاس بود. به منظور بررسی روایی از روایی همگرا و واگرا استفاده شد. نتایج نشان داد بین نمره تله اجتماعی و سهل انگاری اجتماعی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. کریمر و ون لنگ (2001) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که سطوح مختلف مسولیت پذیری اجتماعی در موقعیت های دوراهی اجتماعی منجر به انتخاب های متفاوت می شود. پژوهش مشابهی نشان داد میزان مسولیت پذیری در دوراهی های اجتماعی به برداشت افراد از مسولیت پذیری یا سهل انگاری سایر افراد شریک در آن موقعیت بستگی دارد (گیلفوس و کورتز، 2017). در تبیین این یافته می توان گفت که سهل انگاری اجتماعی، با دو عامل توجه به خود و بی تفاوتی در قبال دیگران دارای وجوه مشترک زیادی با تله اجتماعی است. زیرا در تله اجتماعی نیز توجه به منافع خود و بی تفاوتی نسبت به دیگران در انتخاب ها و بی توجهی به منافع بلند مدت خود و دیگران را به همراه دارد. به نظر می رسد این همبستگی بالای معنادار بین نمرات دو مقیاس، به دلیل وجوه مشترک این دو مفهوم باشد. افراد سهل انگار جهت گیری های بلند مدتی در اتخاذ رفتارهای خود ندارند. سهل انگاری به عنوان یک رویکرد و سبک زندگی منجر به کاهش اعتماد اجتماعی، بی تفاوتی سیاسی و بی تفاوتی زیست محیطی می شود (خواجه نوری، مساوات و ریاحی، 1393)

روایی واگرا با مقیاس دیدگاه گیری اجتماعی دارد و مقیاس تله اجتماعی از روایی قابل قبولی برخوردار است.

به منظور بررسی پایایی مقیاس تله اجتماعی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که همسانی درونی به این روش 0/84 به دست آمد. همچنین در تحلیل عاملی نتایج نشان داد که مقیاس تله اجتماعی از کفایت حجم نمونه برخوردار است و از مجموع 30 گویه در مقیاس 4 عامل استخراج شد. این چهار عامل عبارت بودند از تله راحتی، تله مالی، تله دور زدن و تله بی احتیاطی. 12 گویه روی عامل تله راحتی، 6 گویه روی تله مالی، 5 گویه روی تله دور زدن و 7 گویه بر روی تله بی احتیاطی بیشترین بارعاملی را داشتند.

عامل اول تله راحتی می باشد. گویه های این عامل دارای محتوایی هستند که فرد صرفا با پیدا کردن راهی به ظاهر راحت تر فعالیت یا اجتناب از وظیفه ای می کند که در بلند مدت این راحت طلبی به زیان خواهد بود. به عنوان مثال رها کردن زباله در جای تفریح، در بلند مدت باعث آلودگی محیط زیست می شود. یا اگرچه ورزش کردن برای لاغری سخت است اما گزینه هایی مانند مصرف داروهای لاغری و اعمال جراحی وجود دارند. انداختن وظایف شخصی بر دوش دیگران نیز مثال دیگری است که در همه این موارد وجوه مشترک بی تفاوتی نسبت به وظایف و تعلل و توجه صرف به راحتی خود وجود دارد.

جنسیت، تحصیلات، اعتقادات دینی، فرهنگ، سابقه خانوادگی و ... وابسته است (بتسون، بتسون، تاد، متیو، برومت، بورلی و همکاران، 1995). بتسون و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که در نظر گرفتن نیاز های خود یا فردی مشخص به جای توجه به منافع جمع، منجر به کاهش منافع جمع در بلند مدت می شود. ناهمخوان با این یافته اوسیجا و جیمنز (2007) به این نتیجه رسیدند که در موقعیت های دو راهی اجتماعی در نظر گرفتن نفع شخصی یا همدلی با فردی خاص اگرچه ممکن است منجر به تخصیص منابع بیشتر برای خود یا فرد خاصی بشود، اما منافع جمع را کاهش نمی دهد. پژوهش کیمبرلی، وید بنزونی، تمبرونسل و بازرمن (1996) نشان داده که نگرش های خودمحورانه با برداشت استفاده بیش از حد از منابع رابطه دارند. رامبل، ونلنگ و پارکس (2010) نشان دادند هرچه توانایی همدلی بیشتر باشد، احتمال همکاری در دو راهی های اجتماعی بیشتر می شود. کوپلمن (2009) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که هرچه فرد خودمحوری بیشتری داشته باشد، بیشتر احتمال دارد که مصرف بیشتر منابع را حق خود و عادلانه بداند و کمتر احتمال دارد دیگران را در نظر بگیرد. آموزش مهارت دیدگاه گیری اجتماعی می تواند گام بزرگی برای مقابله با اسارت در دام تله های اجتماعی مختلف باشد.

در کل نتایج نشان داد که مقیاس تله اجتماعی روایی همگرا با مقیاس سهل انگاری اجتماعی و

محیط زیست و همچنین بی احتیاطی می باشد. یا انتخاب اعمال جراحی و مصرف دارو به جای ورزش اگرچه باعث کاهش زحمت ورزش می شود اما دور زدن قواعد سلامت و بی احتیاطی نیز می باشد. هرچند به تعداد موقعیت های واقعی می تواند تله وجود داشته باشد.

پژوهش های مختلف نشان داده اند بخشی از استهلاک و از بین رفتن منابع بویژه دربخش منابع زیستی حاصل عملکرد (مستقیم و غیر مستقیم) انسان است. علم و همکاران (2007) در پژوهش خود رشد بی رویه جمعیت را عامل اصلی آلودگی هوا دانستند. در پژوهش دیگری پژوهش معتمدی و معماریانی (1392)، نشان داد که مهاجرت، افزایش تعداد خودروها و صنایع بیشترین نقش را در آلودگی هوای شهر بجنورد داشته اند. برداشت غیر قانونی آب و استفاده از پمپ اصلی ترین عوامل انسانی تخریب دریاچه زریوار می باشند (مهدوی و حسینی، 1392) تله های اجتماعی موقعیت هایی هستند که فرد بدون در نظر گرفتن عواقب و پیامدهای فعالیت ها/ اجتناب از انجام وظیفه ای، رفتار می کند که نه تنها خسارت های مالی فراوانی به بر می آورد بلکه منجر به هدر رفت منابع غیر قابل تجدیدی مثل آب، درختان، هوای پاک و چراگاه ها می شود که در نهایت حیات بشر را تهدید می کند اگرچه سالهاست که کنفرانس ها و کنگره های بزرگی باهدف محافظت از منابع و انرژی های مختلف برگزار می شود اما باید در نظر داشت همگام با بهبود صنایع و یافتن انرژی های

عامل دوم تله مالی است. آن دسته از اقدامات مالی و اقتصادی که اگر چه در کوتاه مدت به نفع فرد یا گروهی می باشد اما در بلند مدت به زیان اقتصاد جامعه است. مانند احتکار در وقت گرانی یا صید بی رویه، چون نفع زیادی برای فرد دارد، حتی اگر به زیان زیست بوم و به قیمت نابودی گونه جانوری خاصی باشد. گرفتن رشوه، استفاده بیش از حد از چراگاه ها مثال های دیگری هستند.

عامل سوم تله دور زدن است و این عامل اشاره به راه های کوتاهی دارد که راه های قانونی و استاندارد را دور زده و گزینه های ظاهرا سودمندی در مقابل فرد قرار می دهد. به عنوان مثال فرار از پرداخت مالیات، استفاده شخصی از امکانات عمومی مانند برق عمومی ساختمان یا شستشوی خودرو شخصی با آب چشمه و عدم پرداخت سهم خود برای آسفالت کوچه. این راه های به ظاهر زیرکانه در بلند مدت به ضرر اجتماع خواهند بود.

عامل چهارم مربوطه به گویه های بی احتیاطی است. بی محابا وقت گذراندن در فضای مجازی، ارتباط عاطفی با بیش از یک نفر به طور همزمان، رانندگی با سرعت غیر مجاز و رابطه جنسی محافظت نشده مثال هایی از گویه های عامل بی احتیاطی هستند. لازم به ذکر است که ممکن است دریک گویه ویژگی های بیش از یک نوع تله وجود داشته باشد، مثلا ریختن زباله ها در فضای محیط زیست و تفریحگاه ها دور زدن ارزش های درونی درباره نظافت و محافظت از

طبقات اجتماعی - اقتصادی و خرده فرهنگ ها پژوهش انجام گیرد و اطلاع رسانی شود. پژوهش حاضر مانند دیگر پژوهش ها محدودیت هایی دارد. جامعه مورد پژوهش را دانشجویان تشکیل می دادند و موقعیت هاد محدود به شرایطی بود که احتمال و فراوانی وقوع بیشتری دارند. در پژوهش حاضر عوامل موثر بر تله اجتماعی مورد بررسی قرار نگرفت. پیشنهاد می شود تاثیر آموزش مسئولیت پذیری و مهارت دیدگاه گیری اجتماعی بر تله های اجتماعی مورد بررسی قرار گیرند.

جایگزین، عوامل انسانی به خصوص رفتارهای انسان سهم بسیار بزرگی در ایجاد یا جلوگیری از این پدیده ها و بحران ها دارند. شناسایی دقیق رفتارهای آسیب رسان و آگاهی از علت بروز این رفتار ها می تواند گام بزرگی در جهت کاهش رفتارهای مخرب و آسیب رسان باشد. هرچند به تعداد موقعیت های واقعی می تواند تله وجود داشته باشد، اما در پژوهش حاضر موقعیت های فرضی بیشتر مواردی را که در جامعه ایرانی (فارغ از سن و جنسیت و طبقه اجتماعی - اقتصادی) پرتکرارتر هستند در برمی گیرد. پیشنهاد می شود جهت شناسایی دیگر تله ها به تفکیک جنسیت یا

منابع

- انصاری، ه. خدادادی، م. اسکندری، غ. (1393). پارامترهای رشد و مرگ و میر میگوی سفید *Metapenaeus affinis* در سواحل شرقی استان خوزستان، فصلنامه زیست شناسی دریا، ص 1 تا 11
- الیوت، آ (1975). روانشناسی اجتماعی. ترجمه حسین شکرکن. انتشارات رشد.
- توانکار، ف. عین اللهی، ی.ا. (1393). تاثیر شیب زمین، قطر درخت و گونه بر ارتفاع و حجم کنده به منظور بهره برداری از جنگل های سری 2 حوزه آبخیز ناو اسالم. فصلنامه تحقیقات منابع طبیعی تجدید شونده. دوره 5 شماره 1، ص 29-41.
- جوادی یگانه، م.ر. هاشمی، ض (1384). تعارض نفع فردی و نفع اجتماعی (دوراهی اجتماعی). نامه علوم اجتماعی. دوره 26، ش 26، ص 142-177.
- خواجه نوری، ب. مساوات، س.ا. ریاحی، ز (1393). رابطه سبک زندگی و مسئولیت پذیری فردی و اجتماعی مطالعه موردی: نوجوانان دبیرستانی شیراز. جامعه پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. سال 5، شماره 4، 19-36
- زائریان، س (1386). اثر بخشی آموزش مهارتهای مدیریت زمان بر کاهش سهل انگاری

- کارکنان آموزش و پرورش. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی. چاپ نشده.
- صدرموسوی، م. کریم زاده، ح. صبوری، ر. زاد ولی، ف (1396). بررسی و تحلیل اثرات زیست محیطی گسترش پراکنده شهری؛ نمونه موردی: شهر هادیشهر. فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای. دوره 7. شماره 26. صص 147-160.
- صفاری نیا، م (1389). ساخت و اعتباریابی آزمون سهل انگاری اجتماعی در مردان شهر تهران. طرح پژوهشی دانشگاه پیام نور تهران.
- ضیایی نژاد، س. گل مهدی، س (1392). اثرات و پیامدهای حاصل از فعالیت‌های انسانی بر گونه های آبی و زیستگاه‌های ساحلی پارک ملی نایبند. فصلنامه علوم مهندسی و محیط زیست. دوره 5 شماره 57. صص 45-54.
- فطرس م.ح. فردوسی م. مهریما، ح (1390). بررسی تاثیر شدت انرژی و گسترش شهرنشینی بر تخریب محیط زیست در ایران (تحلیل هم جمعی). فصلنامه محیط شناسی. سال 37. شماره 60. صص 13-22.
- قاسمی، ح. عباس، سلیمی، ف. آقابابایی، ف (1391). آسیب رسانی به مصرف کننده در بازار رقابتی. مجله تحقیقات حقوقی. ش 57. صص 97 تا 123.
- محقق، ح. ذوقی پایدار، م. ا. یعقوبی، ا. Pakistan in the Context of Energy Consumption Demand and
- یارمحمدی واصل، م. محمدزاده، س (1395). تدوین و اعتباریابی مقیاس دیدگاه گیری اجتماعی در دانشجویان، دو فصلنامه علمی پژوهشی شناخت اجتماعی. دانشگاه پیام نور. دوره 5 شماره 1. صص 18 تا 33.
- معتمدی، م. معاریان، ف (1392). بررسی نقش عوامل اقلیمی انسانی و جغرافیایی در آلودگی هوای شهرها مطالعه موردی: شهر بجنورد. دومین همایش ملی حفاظت و برنامه ریزی محیط زیست، همدان، شرکت هم اندیشان محیط زیست فردا، https://www.civilica.com/Paper-NATURE02-NATURE02_077.html.
- مولوی، ح (1386). کاربرد SPSS در پژوهش. پویش اندیشه.
- مهدوی، ا. حسینی، س.ع.ا (1392). بررسی عوامل انسانی در تخریب محیط زیست دریاچه زریوار مریوان. سومین کنفرانس برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست، تهران، دانشگاه تهران. https://www.civilica.com/Paper-ESPME03-ESPME03_643.html
- نجاتی، و (1393). طراحی معماهای اجتماعی - شناختی برای سنجش ارزشهای فرهنگی و بررسی روایی آن. فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران. دوره 7 شماره 1. صص 65-68.
- Alam, S. & A., Fatima, M.S., Butt. (2007). Sustainable Development in

- Environmental Degradation. *Journal of Asian Economics*. Vol.18 pp.825-837
- Albanese, R., & Van Fleet, D.D. (1985). Rational behavior in groups: The freeriding tendency. *Journal of Academy of Management Review*, 10, 244 – 255.
- Batson, C. D, Batson, J. G., Todd, R. Matthew, Brummett, Beverly H., Shaw, Laura L., Aldeguer, Carlo M. R. (1995) Empathy and the collective good: Caring for one of the others in a social dilemma. *Journal of Personality and Social Psychology*. 68(4), 619-631
- Brechner, K. C & Linder, D. E. (1981). "A social trap analysis of energy distribution systems: *Lawrence Erlbaum & Associates*.
- Brechner, K. C (1987). "Social Traps, Individual Traps, and Theory in Social Psychology". Pasadena, CA: *Time River Laboratory*, Bulletin No. 870001.
- Brechner, K. C. (2010). "A social trap analysis of the Los Angeles storm drain system: A rationale for interventions". *118th convention of the American Psychological Association*, San Diego.
- Cass, R. & Edney, J. J. (1978). "The commons dilemma: A simulation testing the effects of resource visibility and territorial division". *Journal of Human Ecology*. 6 (4), 371–386.
- Costanza, R. (1984). "Review Essay: The nuclear arms race and the theory of social traps". *Journal of Peace Research*. 21 (1): 79–86.
- Cremer D. D., Van Lange A. M. (2001). Why prosocials exhibit greater cooperation than proselves: the roles of social responsibility and reciprocity. *European journal of personality*. 15, (1), S5–S18.
- Cross, J. G. & Guyer, M. J. (1980). Social Traps. Ann Arbor: *University of Michigan Press*. ISBN 0-472-06315-4.
- Dawes, R. M., McTavish, J., & Shaklee, H. (1977). Behavior, communication, and assumptions about other people's behavior in a commons dilemma situation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35(1), 1-11.
- Devine, R. T. & Hughes, C. (2013). Silent films and strange stories: Theory of mind, gender, and social experiences in middle childhood. *Journal of Child Development*, 84(3), 898-1003
- Dewitte, S. & Schouwenburg, H.C. (2002). Procrastination, temptation and incentives: The straggle between the present and the future in procrastinators and the punctual. *European Journal of personality*, 16, 469-489.
- Farran, B. (2004). Predictors of academic procrastination in college students. *Unpublished Doctoral Dissertation*. Fordham University. ABD
- Ferrari, J.R.; Doroszko, E. & Joseph, N. (2005). Exploring procrastination in corporate setting: Sex, status, and setting for arousal and avoidance types). *Journal of Individual Differences Research*, 3(2), 140-149.

- Flavell H. J. (2004). Theory-of-Mind Development: Retrospect and Prospect, "Journal of Merrill-Palmer Quarterly 50(3), 274-291.
- Galinsky, A. D., Ku, G., & Wang, C. S (2005). Perspective-taking and self-other overlap: Fostering social bonds and facilitating social coordination. *Journal of Group Processes & Intergroup Relations*, 2. (8), 15-23.
- Gehlbach, H. (2004). A new perspective on perspective taking: A multidimensional approach to conceptualizing an aptitude. *Educational Psychology Review*, 16, 207-234.
- Guilfoos.T., Kurtz K. J. (2017). Evaluating the role of personality trait information in social dilemmas. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*.68, 119-129
- Hale, C. L., & Delia, J. G. (1976). Cognitive complexity and social perspective taking. *Communication Monographs*, 3(43), 8.
- Hardin, G. (1968). "The Tragedy of the Commons". *Science*. 162 (3859), 1243 1248. [PMID 5699198](#).
- Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Jones, G.R. (1984). Task visibility, freeriding and shirking: explaining the effect of structure and technology on employee behavior. *Journal of Academy of Management Review*, 9(4), 684-695.
- Kopelman, S (2009). "The effect of culture and power on cooperation in commons dilemmas: Implications for global resource management". *Organization Behavior and Human Decision Processes*. 108, 153-163
- Lazem, S. & Gračanin, D. (2010). "Social Traps in Second Life". Paper Presented at the Second International Conference on Games and Virtual Worlds for Serious Applications.
- Mooij, M. D., & Hofstede, G. (2002). Convergence and divergence in consumer behavior: implications for international retailing. *Journal of Retailing*, 78, 6169-6172.
- Nasreen, M., Hossain, K.M., Kundu, D.K. (2006). The interrelationship between poverty, environment and sustainable development in Bangladesh: An overview. *Bangladesh e-Journal of Sociology*, 3(2), 59-79.
- Oceja L, Jiménez I (2007). Beyond egoism and group identity: empathy toward the other and awareness of others in a social dilemma. *Span J Psychol*. 10(2), 369-79.
- Papoli Yazdi, M.H., Rajabi Sanajerdi, H. (2008). The Theory of Urban and Surrounding, *Samt Publications*.
- Platt, J. (1973). "Social Traps". *American Psychologist*. 28 (8), 641-651
- Plous, S. (1993). Prisoner's Dilemma or Perceptual Dilemma? *Journal of Peace Research*, 30(2), 163-179.

- Poteete, J., & Ostrom, b. (2010). Working Together: Collective Action, the Commons, and Multiple Methods in Practice. *Princeton University*. 228.
- Rumble A. C., Van Lange A. M., Parks C. D. (2010). The benefits of empathy: When empathy may sustain cooperation in social dilemmas. *European Journal of Social Psychology*.
- Van der Graaff, J., Branje, S., De Wied, M., Hawk, S., Van Lier, P., & Meeus, W. (2014). Perspective taking and empathic concern in adolescence: Gender differences in developmental changes. *Developmental Psychology*, 3(50), 881-888.
- Wade-Benzoni, K. A. Tenbrunsel, A. E., Bazerman M. H. (1996) Ego-centric Interpretations of Fairness in Asymmetric, Environmental Social Dilemmas: Explaining Harvesting Behavior and the Role of Communication. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 67, (2), 111-126.
- Witherspoon, J (1995). Control and production of toxic air emissions by publicly owned treatment works odor control equipment, *Water Environment Research Foundation*

